

ИТАЛО КАЛВИНО КОМИЧНОТО

Превод от английски: Никола Захариев, 1990

chitanka.info

*Печатано в сп. „Ил Кафе“, кн. 2, февруари
1967 г., под заглавие „Едно нещо може да бъде
казано поне по два начина“.*

Комичното като литературен елемент е от голямо значение за мен, но сатиричното начало не ми е присъщо.

Сатирата има две съставки: едната е морализаторска, а другата подигравателна, осмиваща. Бих желал и двете да ми бъдат чужди, тъй като не ги обичам и у другите. Онзи, който чете морал, се смята за по-добър от другите, а който се подиграва, се смята за по-хитър, счита нещата за по-прости, отколкото се струват на другите. Във всеки случай сатирата изключва въпросителните, търсенето. Същевременно обаче тя не изключва голяма доза двусмислие, сиреч смесица от привличане и отблъскване, движещи всеки истински сатирик в отношението му към обекта на неговата сатира. Това двусмислие, тази двузначност придава на сатирата по-богата психологическа наситеност, но не я прави по-гъвкав инструмент за поетическо познание: отблъскването пречи на сатирика да вникне в света, от който е привлечен, като същевременно привличането го принуждава да се занимава със света, който отхвърля.

В комичното, ироничното, гротескното или комиксно преобразяване аз търся изход от ограничеността и еднозначността на всяко представяне и преценка. Едно нещо може да бъде представено поне по два начина: единия, при който се казва онова, което искаме да кажем, само него и нищо друго, и другия, при който казваме същото, но едновременно с това припомним, че светът е много по-сложен, широк и противоречив. Иронията на Ариосто, комичното у Шекспир, пикарескното у Сервантес, хуморът на Лорънс Стърн^[1], комиксите на Луис Карол, Едуард Лиър^[2], Алфред Жари^[3] и др. имат за мен значение доколкото чрез тях се постига този род откъсване от частното, чувство за широкия обхват на цялото.

Не е речено, че до този резултат стигат само великите писатели. Това е по-скоро метод, определен тип отношение със света, посредством които могат да се покажат различни и всекидневни

прояви на дадена цивилизация. Вземете например голямата роля на английския „сенс ъв хюмър“ не само за английската цивилизация, но и колко много допринесе той за обогатяване на литературната ирония с фундаментални измерения, непознати на класическия свят: тук искам да наблегна не толкова на меланхоличната симпатия към света, колкото на най-голямото достойнство на всеки истински „хуморист“: да въвлеча в собствената си ирония и самия себе си.

От тези предпочитания идват и резервите ми спрямо сатирата, която съсредоточава изключващата си двузначна страст върху отрицателния полюс на собствения си свят, като внимава да държи личността на автора извън обсега на стрелите си. Но от друга страна, ценя и обичам сатиричния дух, когато той ни рисува по-широка и непреднамерена картина на света. И без съмнение се възхищавам и се свивам в черупката си в присъствието ѝ, когато зарядът на осмиващата настървеност е доведен до крайност и прекрачва прага на частното, за да постави под въпрос целия човешки род, както е у Суифт и Гогол, които се докосват до трагичното в света.

---

[1] Лорънс Стърн (1713 — 1768) — английски писател. — Б.р. ↑

[2] Едуард Лиър (1812 — 1888) — английски писател хуморист. — Б.р. ↑

[3] Алфред Жари (1873 — 1907) — френски писател, автор на „Крал Юбю“. — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.